

Trygderettigheter: Astma og KOLS

Oversikt over trygderettigheter til personer med astma eller kronisk obstruktiv lungesykdom (KOLS).

Grunnstønad

Dette er en stønad som skal dekke utgifter som skyldes varig sykdom, skade eller lyte, som det heter i forskriften.

Det betyr at denne stønaden gis uavhengig av om man er i jobb eller ikke. Kort fortalt dekker den utgifter man ikke ville hatt dersom man var frisk.

Man må kunne dokumentere utgiftene når man søker om grunnstønad. Denne støtten gis etter seks satser, fra 562 kroner per måned og opp til 2817 kroner per måned.

Ekstraavgiftene må minst tilsvare grunnstønadens sats 1. Grunnstønad gis ikke til engangsutgifter, kun til utgifter som er stadig tilbakevendende.

For deg som har astma eller KOLS kan dette dreie seg om ekstraavgifter til for eksempel transport, herunder drift av bil. I spesielle tilfeller kan også utgifter til telefon dekkes av grunnstønaden.

Hjelpestønad

Dersom man som astma- eller KOLS-pasient trenger tilsyn og pleie, for eksempel av ektefelle, kan hjelpestønad innvilges.

Oppgaver kan innebære av- og påkledning, hjelp til toalettbesøk og personlig hygiene etc.

For hjelpestønad er det to satser. Sats 0 dekker hjelp i huset og er på 938 kroner per måned. Sats 1 inkluderer tilsyn og pleie og er på 1009 kroner per måned.

Forhøyet hjelpestønad

Til barn og unge under 18 år hvor pleiebehovet er betydelig større enn det som dekkes av ordinær hjelpestønad kan forhøyet hjelpestønad tildeles.

En forutsetning for å få denne type stønad er at det øker barnets muligheter til å bli boende hjemme. Det er ytterligere tre satser for forhøyet hjelpestønad, henholdsvis to, fire og seks ganger ordinær hjelpestønad.

Dersom pleie- og tilsynsbehovet er mer omfattende kan omsorgslønn være et alternativ.

Sykepenger

For å ha rett på sykepenger må man ha vært i fast arbeid i minst fire uker. Da vil man kunne motta sykepenger fra dag èn.

Det skal som hovedregel legges til rette for at arbeidstakeren skal kunne være i arbeid. Gradert sykemelding skal være første alternativ, før man vurderer aktiv sykemelding.

Hvis sykemeldingsperioden varer i mer enn åtte uker må det foreligge tungtveiende medisinske grunner til å få utvidet sykepengeperioden. Utvidet legeerklæring må derfor sendes inn.

Sykepenger ytes maksimalt i ett år (52 uker).

Rehabiliteringspenger

Dette er en korttidsstøtte som tildeles når man er i aktiv behandling og har utsikt til bedring av arbeidsevnen.

Den er ment for å dekke livsopphold i denne perioden. Rehabiliteringspenger kan ytes etter at sykemeldingsperioden er oppbrukt. Det er et krav at man i denne perioden er i en aktivitet der målet er å komme raskest mulig tilbake i jobb.

Yrkesrettet attføring

Denne type attføring gjelder tilrettelegging, veiledning og utdanning med det mål å hjelpe personer til å beholde sitt arbeid, eller å hjelpe arbeidssøkere til å finne høvelig arbeid.

Tiltak som inkluderes i yrkesrettet attføring er utdanning/skolegang eller arbeidstrening.

Uførepensjon

Uførepensjon kan ytes til personer mellom 18 og 67 år. Disse ytelsene skal sikre inntekter til livsopphold til personer som har fått arbeidsevnen varig redusert på grunn av sykdom eller skader.

Ytelsene er delt inn i tidsbegrenset uførestønad og uførepensjon. Tidsbegrenset uførestønad gis i de tilfellene der arbeidsevnen er varig redusert, men hvor det samtidig ikke kan utelukkes at personen kan komme i arbeid. Uførepensjon ytes i de tilfellene hvor det ikke er utsikt til bedring av inntektsevnen.

Flere vilkår for å kunne tildeles uførestønad eller –pensjon:

- Du må ha gjennomgått hensiktsmessig medisinsk behandling, samt attføring, med det mål å forbedre inntektevnen din.
- Inntektsevnen må være nedsatt med minst 50 prosent. Dette gjelder ikke bare for i nåværende jobb eller det du har utdanning til, men i alle jobber du kan tenkes å kunne utføre.

Hjelpemidler

Ved varig og vesentlig innskrenket funksjonsevne på grunn av sykdom, skade eller lyte kan du få stønad til hjelpemidler.

Hjelpemiddelet skal være nødvendig for at du skal:

- få løst praktiske problemer i dagliglivet
- kunne bli pleid i hjemmet
- fungere i barnehage, grunnskole, videregående skole og som lærling
- bli i stand til å skaffe deg eller beholde arbeid, eller gjennomføre utdanning eller arbeidstrening.

Eksempler på hjelpemidler som du som astma- eller KOLS-pasient kan få støtte til er:

- bevegelseshjelpemidler, for eksempel trehjulsmoped • hjelpemidler til personlig hygiene, for eksempel dusjstol

Hjelpemidler som også funksjonsfriske bruker, gis det ikke støtte til, selv om det er medisinske grunner til at du trenger dem. Eksempler på slike er oppvaskmaskin, kjøkkenmaskin og komfyr.

Folketrygden dekker heller ikke utgifter til ombygging av bolig for å lette KOLS- og astmapasientens hverdag. Eksempelvis dekkes ikke:

- grunnarbeider i forbindelse med utvendig heis
- legging av nytt gulv på bad

Dersom behovet for slike ombygginger er tilstede, må man isteden kontakte kommunen, og der søke om å få tilskudd til bygningsmessige forandringer. Kommunehelsetjenesten og hjelpemiddelsentralen kan svare på spørsmål omkring dette.

Skattefradrag

Dersom du har årlige utgifter, som skyldes sykdom, på mer enn 6.120 kroner, har du krav på

særfradrag i inntekten. Dokumentering av utgiftene ved hjelp av kvitteringer og legeattest må vedlegges kravet om fradrag.

Per idag gir fradraget rett på 28 prosent skattereduksjon, og dersom utgiftene er på mer enn 9.180 kan man få fradrag for hele beløpet.

Yrkesskade

Dersom lungesykdommen skyldes at du har vært utsatt for finfordelt støv eller kjemiske påvirkninger i forbindelse med arbeid, kan du ha rett på yrkesskadestønad eller menerstatning.

Yrkesskadestønad

Ved behandling hos lege eller fysioterapeut dekkes normalt en større del av utgiftene enn hvis årsaken til behandlingen ikke skyldes en yrkesskade.

Ytelser til livsopphold gis etter vanlige regler bare ved uføregrader på minst 50 prosent. Dette gjelder rehabiliteringspenger, tidsbegrenset uførestønad og uførepensjon. Dersom uførheten skyldes yrkesskade gis ytelsene ned til minst 30 prosent uføregrad.

Menerstatning

Menerstatning gis dersom varig medisinsk invaliditet er 15 prosent eller mer. Denne skal erstatte et ikke-økonomisk tap og er en erstatning for det medisinske menet.